

Úr stevnukránni:

Rættvísi og tryggleiki til øll

Øllum teimum gomlu verða veitt tey tryggastu kor á ellisárunum. — Stórstu og bestu hjálpi til einkjur, einsamallar kvinnur og einkjubørn. — Barnastyrk til barnaríkar familjur. —

Fólkatrygging. Sum nú er, fáa hvørki tey gomlu ella tey, ið brekað eru (invalidar), nærhendis so frætt av sosialum stuðuli, at tey kunnu liva av tí. Øll tenastufólk fáa í dag pensjón — fólkatrygging; men arbeidarar og fiskimenn fáa onga. Javnaðarflokkurin krevur tí, at fólkatryggingarlógin, ið veitir øllum landsins íbúgvum pensjón, verður sett í gildi í Føroyum, eins og hon er tað í Danmark. Eftir henni kunnu allir landsins borgarar fáa 5400 kr. í pensjón uttan mun til, hvussu stór inntøka er. Í nakað tann sama mun verður veittur trygdarpeningur til invalidar. — Flokkurin hevur reist málið á tingi, 2 ferðir er tað fætt; men nú eru hinir flokkarnir ginginir við til at umhanga málið. Sambands- og fólkaflokkurin hava ongantíð verið til reiðar at hjálpt teimum treingjandi, so tað munar. Tjóðveldisflokkurin torir ikki vera við til at veita gomlum og avlommum slíkar peningahæddir nú, tí

aftaná loysingina vera tey lítið ella einki at fáa.

Meira rættvísi. Flokkurin hevur á tingi uppskot um, at allar einkjur og einkjar kvinnur skulu fáa so stóran stuðul, at tær — hóast ongan forsyrgjara — væl skulu liva av tí og ongantíð sita í troti. Eisini krevur flokkurin, at einkjan eftir mannin, ið doyir á sáttarsong skal fáa somu peningahædd sum einkjan eftir mannin, ið doyir av vanlukku. Flokkurin hevur tí eisini uppskot um, at trygdarpeningurin, ið nú er 9500 kr. verður hækkaður til 25000 kr.

Bornini. Flokkurin krevur og hevur uppskot á tingi um, at børn, ið mist hava pápan ella foreldrini onga neyð skulu hava í uppvøkstrinum, hvørki til uppaling ella lærdóm. Tey skulu hava somu líkindi og somu retting til allar landsins góðar sum øll onnur børn.

A sama hátt krevur flokkurin og hevur uppskot á tingi um, at veittur verður øllum familjum barnastundnigar. Fyri fyrsta barnið fæst einki; men fyri hvørt av hinum verður latin ein peningahædd, ið kemur aftur. Hetta verður gjørt fyri, at øll børn skulu fáa sama start í lívinum, somu líkindi og somu retting til bestu uppaling og allan lærdóm. — Sum nú er, liva vit undir einum himnaorðandi órættvísi á hesum øki.

Tí siga øll, ið unna teimum gomlu, sjúku, avlomu, einkjum, einsamøllum kvinnum, fadírleysum og øllum bornum landsins lívlig kor í landinum, tryggleika, rættvísi, bestu líkindi og óavmarkaðan rætt at koma fram í lívinum at fylkjast um.

JAVNAÐARFLOKKIN

Viðmerkingar

Vit endurprenta her brot úr grein L. Zachariassen um sjómársmálið:

»Skuldin liggur hjá Føroya logtingi, men sjálvsagt saman við tí landsstýri, ið hevur gingið undan í tingins politikki, og hjá teimum einsamøllum. Tingið hevur reist og lagt fiskimársmálið til rættis. Ríkisstýrið hevur einans flutt løgtingsins viðtøkur víðari til Bretlands. At ríkisstýrið hevur ávirkað og drigið landsstýrið við sær í sjómársmálinum, er bert gingin, sterkari sagt illgitingar. Gjøgnum privat bræv frá táverandi statsministara í 1954—55 Hedtoft hevur hesin sagt, at tað var ikki danska ríkisstýrið, sum skundaði undir at fáa sáttmála við Bretland í lag, men Føroya landsstýri, ið hevði koyrt undir danska ríkisstýrið at gera hetta.

Eisini siggja vit, at danska ríkisstýrið tekur loyalt undir við løgtingsins viðtøku 6. juni 1958 og sendir Bretlandi hana, tó at hetta sama stýrið um somu tíð mátti vera greitt yvir, at Føroyar áður hövdu kravt seg bundnar við ein 12 ára sáttmála við Bretland, og at eingi viðurskipti enn bundu á, at løgtingsins fyrirvarni kundi faast at virka.

Uttan at bróta millumlanda sáttmál kundi Danmark tí ikki taka stig til ein samalt at flyta Føroya fiskimark út á 12 fj. 1. sept., og tí varð tað heldur ikki gjørt. Hesum var einans løgtingið við sínum einkisigandi fyrirvarni atvold í.

Brøv til Sosialin

Teir bóla runt.

Tað kundi verið áhugavert rættuliga at farið at kanna eftir, hvussu ofnati tjóðveldismenn hava bólað runt í sjómársmálinum.

Í mars 1952 krevja teir, at landsstýrið

tekur upp samráðingar við Danir og Bretar um sjómársmálið.

So bóla teir runt.

Um heystið sama ár heita teir á landsstýrið um at siga upp sáttmálan við Bretland.

Seinri krevja teir, at landsstýrið gevur út reglur um foyroyskt sjómár. Ikki eitt orð um altjóðarætt ella viddina av sjómarkið.

Hinir flokkarnir fáa semju í lag um at gera okkum leysar av 1955 sáttmálanum og 12 mila mark.

Nú bóla teir aftur.

Eru ímóti og atkvøða ikki fyri 12 mila markinum. Ikki eitt orð um uppsøg av sáttmálanum, men eitt bluffnummar um 16 mila mark.

12 mila markið fæst ikki í lag. Bretar siga 1955 sáttmálan vera juridiskt bindandi.

Nýtt bólt.

Nú krevja teir 12 mila mark, tí teir vita, at hetta er ógjørligt, tá »fyrirvarni« landsstýrisins fæst at virka.

Hinir flokkarnir fáa semju í lag um nýggjar samráðingar við Bretar.

Eitt nýtt bólt.

Teir vilja ikki samráðast við Bretar um sjómarkið um Føroyar, men krevja samráðingar við Íslendingar um sjómarkið undir Íslandi.

Hvat verður nú næsta bóltið?

polit.

...í Norðoyum ætla sambandsmenn at stilla Alfred Petersen, trúðoðara, nr. 1 á listanum. Sambandið eigur lítið og einki eftir í Norðoyum — fjarðar burtur so liðandi.

Tá líta stendur til, verður sent boð eftir læknanum, men tá allar vónir eru slóknaðar, verður sent boð eftir prestinum ella trúðoðaranum, so teir kunnu leggja síðstu hond á verk.

Nú hevur sambandið sent boð eftir trúðoðaranum!

Tað vóru fólkaflokksmenn, ið bundu okkum til 12 ára sáttmálan av 1955. Sambært hesa samtykt fyriliggur einki enn, ið nærhendis kann fáa teirra »fyrirvarni« at virka, ella nakað, ið kann gera okkum leysar av sáttmálanum. Sjálvir vilja teir einki gera, men hoyr pinkulingaróðina í Dagblaðnum:

»Nú velst um, hvussu »Kampemenninir greiða at loysa okkum frá einum »forfallnum« sáttmála.«
»..... so hava teir (danir) enn ikki evnað at fram samtykt løgtingsins.« (6. juni samtyktin um 12 mila mark).

1943 settu J. F. Kjølbø, R. Long, J. Patursson og Th. Petersen fram tað uppskot á tingi, at stórræðarnir skuldu fáa løgtingsskattin afturgoldnan. Í uppskotinum stendur, at stórræðarin bert

»kann siga frá til landsnevðina, at ynskt verður at fáa løgtingsskat afturgoldnan fyrri útreiðslur, hann nú átekur sær.«

Sagan verður ikki einans skapað av teimum, ið skjóta, men eisini av teimum, ið skotið verður eftir.

veitst tú

at náttúruni krevur 220 kubikm. av vatni fyri at gera 1 tons av mjørka og 570 kubikm. fyri at gera 1 tons av sukkurri.

at kanningar vilja vera við, at børn í Bretlandi í dag verða at hava 20 ára longri lívaldur enn foreldur teirra. — Meðallívaldur teirra er í dag 68 ár fyri kvinnur og 70 fyri menn.

at størurin er tann fiskur, ið gýtur flest egg. Í ein storaldur gýtur hann 100 milj. egg.

at avlivingsrøksin guillotinen var uppfunnin av manni, ið at Louis, meðan Guillotin, ið óksin ber navn eftir, bert var medisinskur hjálparmaður undir avlivingsinum.

at pristalið er munandi hækkað, tí prisurin á grind og spiki er uppfarin. Samstundis sum hetta fer fram, nýðist Klakksvikar kommuna at gjalda krónur í túsundtali fyri at forkoma grind, ið ongantíð varð upptikin.

Mangt og hvat

Ein maður, ið pinist av ólukkuligum kærleika, eigur ikki at heingja seg í tí fyrsta trænum, men um halsin á tí fyrstu gentuni.

Uriaspóstur. Hægsta leiðsla kommunistaflokksins eins og ovasta vald í Ruslandi er politibureau. Síðan hesin stovnur varð skipaður á fyrsta sinni, eru 23 av teimum, ið hava havt sæti har, deyðir; men bara 4 ein náttúrligan deyða, meðan 19 eru dripnir.

Kærleikin er sum at eta suppu við galli. Ein verður ongantíð mettur.

Uppá avbetaling. Unglingi stjól eina gás. Hann fekk 3 mánaða fongsul. — Stutt seinni boðaði Hákon Djurhuus frá í Dagblaðnum, at teir høvdu rakt við miljóna-tollsvik. 38 vóru uppi í svikunum. Eingin kom fyri rættin. Í loyndum, fingi 2 bót umvegis — 15.000 og 2.000 kr. — uppá avbetaling.

5 SPURNINGAR
1. Hvussu eitur heimins yngsta ríki?
2. Hvar regnar mest í heiminum?
3. Nær vóru Føroyar kristnaðar?
4. Hvussu at Føroya fyrsta blað?
5. Hvussu nógvir vitar eru í Føroyum?

Hvi Jeppe drekkur. Í eini roðu greiddi Khrushchev nýliga frá, hvi russar vóru so góðir við vodka-flokkuna: »Meðan tað í kapitalistalondum er eyðræningin, ómenniskjansligar arbeidsviðurskifti og arbeidsløysisins forbannisi, ið fær fólk at drekka, so er brennivinsmisbrúk í Ruslandi orsakað av fólksins yvirdrivnu livsgleði og ynkinum um at fagna kommunismunnar stóru frambrúðsverkum.«

Bert einaferð síðani 14. sept. á fyrsta sinni sá dagsins ljós, hava teir sagt frá, hvussu tað veruliga verður í tjóðveldisparadisinum aftaná loysingina, og orðini vóru hesi: »Tað verður ikki gull og grøn- og skógir.«

Kristian og Hákon. Ein dagin kom Kristian Djurhuus til Hákon Djurhuus og heldur fyri:

Kanst tú ikki læna mær 1 krónu. Eg ætli at ringja til ein góðan vin, men havi ikki eitt oyra uppi á mær?

— Tað er gaman í, svarar Hákon, her hevur tú 2 krónur, so kanst tú ringja til allar vinir tinar.

BARNAMATUR

Kim Einar S. Matras.
Setur tí stavinar í hesum mannsnavninum annarlæis saman, fært tú at vita, hvat hann og hansara starvsfelagar eru í dagligalivinum.

Ein lygn kann ferðast fleiri ferðir jórðina runt, meðan sannleikin knýtir sær skóbondini.

Svar uppá 5 spurningar: Tjóðveldið Guinea. 2) í Indiu. 3) ár 999. 4) Færingeritend. 5) 29.

14. sept. sigur frá, hvør tjóðveldisstevnan er:

»Tjóðveldisflokkurin í dag er framhald av sjálfstýrisstevnu frá 1906.«
»Tað er sjálfstýrshugsjónin frá 1906 sum skal setast í verk.«

Hvor var so sjálfstýrshugsjón og sjálfstýrisstevna?

Jú, Jóannes bóndi Patursson greiddi soleiðis frá henni í kongstalu síni í 1906: »Nær vi fjeldets sonner og døtre siger til Danerne, der bor på sletten: Der er ingen af os, ikke en eneste een, der ønsker at skilles fra eder, men vort ønske er et godt samliv under fælles krone, da tror jeg, at de vil sætte pris på et sådant håndslag. Vore forfædre har på tinge i Thorshavns by svoret mange danske konger huldskab og troskab.

Hil og sæl, Dædvalde.«

Sambært 14. sept. er so hetta tann sjálfstýrisstevna, ið tjóðveldisflokkurin fer til val uppá, og tað sjálfstýri, ið flokkurin vil seta í verk, um hann skuldi vunnandi valið.

Kunnu betri sambandsmenn hugast?

Tað er verunleiki:

at vit í dag vildu havt vunnid hitt fyrsta stig ið sjómársmálinum, um Javnaðarflokksins uppskot varð samtykt. — Bretar tolerera nú 4 mila markið í Íslandi. Í uppskoti Javnaðarflokksins var kravt, at teir skuldu tolerera sama mark við Føroyar sum undir Íslandi. at tjóðveldisflokkurin er einasti flokkur, sum í dag í roynd og veru heldur fast um 3 mila markið. Hetta ger hann við ikki at vilja vera við til at vinna tað, ið vinnast kann innanfyri 1955 sáttmálan, ið er bindandi til 1967, uttan so altjóðarættur tekur avgerð um annað.

at fyrirvarni landsstýrisflokkaná í »sjómársmálinum ikki fæst at virka fyrr enn altjóðasamtykt setur annað sjómár ella Ísland og Bretland gera sáttmála, um viðtøka av markinum undir Íslandi.

at mætur tjóðveldismaður hevur sagt: »Eg eri ikki tjóðveldismaður fyri loysingina skuld, tí eg veit, at tjóðveldismenn líka so lítið sum fólkaflokkurin tora at gera leyst, um teir um teir skuldu fingið meiráluta.« Men hetta er blóðskeivt — teir vilja loysa!